

Sygn. akt III Cz 4/21

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2021 roku

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział III Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy Katarzyna Kubiak (spr.)

Sędzia Justyna Pikulik

Sędzia Grażyna Sienicka

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2021 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku wierzyciela B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G.

przy udziale dłużnika U. P.

o ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego

na skutek zażalenia wierzyciela B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydziału III Cywilnego z dnia 9 listopada 2020 roku wydane sprawie o sygn. III Co 49/20

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydziałowi III Cywilnemu pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sędzia Justyna Pikulik Asesor sądowy K. K. Sędzia Grażyna Sienicka

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 9 listopada 2020 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział III Cywilny oddalił wniosek wierzyciela B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. o ponowne wydanie tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 19 września 2012 r., wydanego w sprawie o sygn. akt III C 683/12.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że wniosek nie mógł zostać uwzględniony, albowiem tytuł w sprawie został wydany na rzecz powoda, którym była (...) S.A. w W.. Zmieniła ona nazwę na T- (...). Wydawanie zatem tytułu wykonawczego w zamian za utracony nie jest możliwe, bowiem klauzula wykonalności nie może zostać obecnie wystawiona na podmiot, który nie jest wierzycielem (T- (...)). Sąd wskazał, że wnioskujący powinien rozważyć wnioskowanie o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz siebie, jako następcy prawnego. Aktualnie, domagając się wydania ponownie tytułu pomija ten etap, a w sytuacji braku uprawnienia do egzekucji przez wierzyciela pierwotnego, wystawienie takiego tytułu z klauzulą na podmiot, który już nie może egzekwować jest nieuprawnione i stoi w sprzeczności z celami postępowania klauzulowego.

Ponadto w ocenie Sądu wnioskujący nie wykazał, że wierzytelność objętą rzeczonym tytułem nabył poprzez umowę cesji z dnia 17 listopada 2016 roku. Umowa nie wskazuje na taką wierzytelność, zaś załącznik wykazuje na kwoty dodatkowe – bliżej nieokreślone odsetki i koszty. Tymczasem cesja może dotyczyć tylko tego, co jest stwierdzone w tytule egzekucyjnym. Ta zasądzona prawomocnie należność nie powiększa się o żadne składniki poza wskazanymi w wyroku odsetkami. Zdaniem Sądu, cesja jest tym bardziej wątpliwa, że jeszcze w 2019 roku tytuł wykonawczy pozostawał w kancelarii komornika (gdzie uległ zniszczeniu), a postępowanie egzekucyjne dotyczyło wierzyciela jakim był T- (...), a nie funduszu B. (...) (zaświadczenie komornika – k. 15).

Dodatkowo Sąd wskazał, że ponowne wprowadzenie do obrotu prawnego przedmiotowego tytułu jest niezasadne, bowiem tytuł wykonawczy obejmuje świadczenie przedawniające się w okresie 6-letnim.

W zażaleniu na ww. postanowienie wierzyciel zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w G. nie jest wierzycielem, mimo przedłożenia umowy przelewu wierzytelności z dnia 17.11.2016 r. wraz z załącznikiem do ww. cesji, wskazującym wyraźnie wierzytelność stwierdzoną tytułem wykonawczym i sam tytuł; naruszenie prawa materialnego tj. art. 509 k.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na pominięciu istoty umowy przelewu wierzytelności, zgodnie z którą stosunek zobowiązaniowy nie ulega zmianie, natomiast dochodzi w wyniku jej zawarcia do zmiany podmiotowej wierzyciela; naruszenie art. 794 k.p.c. poprzez błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, że nabywca wierzytelności nie posiada legitymacji do złożenia wniosku o ponowne wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego, podczas gdy z uwagi na zawartą umowę przelewu wierzytelności, przedmiotowe zobowiązanie zostało zbyte na rzecz B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. oraz uznaniu, że brak było podstaw do złożenia wniosku o wydanie ponownego tytułu w miejsce utraconego, gdyż przedmiotowy tytuł uległ przedawnieniu; naruszenie art. 233 par. 1 k.p.c. poprzez błędną i niezgodną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci wyciągu z załącznika do umowy cesji i uznanie, iż do cesji wierzytelności nie doszło, gdyż w załączniku do umowy cesji wierzytelności wskazano kwoty dodatkowe, które nie zostały stwierdzone przedmiotowym tytułem.

Biorąc powyższe pod uwagę wierzyciel wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia, poprzez uwzględnienie jego wniosku o ponowne wydanie tytułu wykonawczego, tj. nakazu zapłaty z dnia 2 września 2004 roku wydanego przez Sąd Rejonowy w Szczecinie w sprawie z powództwa Gminy M. S. przeciwko W. O. o zapłatę, sygn. XVI Nc 11646/04 opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 21 grudnia 2004 roku, po uprzednim zasygnalizowaniu Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie konieczności wszczęcia z urzędu i przeprowadzenia postępowania odtworzeniowego w zakresie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie oraz tej części akt, która jest niezbędna do ustalenia jego treści i zasądzenie od dłużnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za obie instancje, względnie o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie, po uprzednim wszczęciu z urzędu i przeprowadzeniu postępowania odtworzeniowego w zakresie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie oraz tej części akt, która jest niezbędna do ustalenia jego treści, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy rozpoznający zażalenie zważył, co następuje:

Zażalenie wierzyciela podlegało uwzględnieniu z przyczyny nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.), która wprawdzie nie została przez skarżącego podniesiona, ale którą Sąd rozpoznający zażalenie był zobowiązany wziąć pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.).

Zgodnie z art. 794 k.p.c. ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego może nastąpić jedynie na mocy postanowienia sądu wydanego po przeprowadzeniu rozprawy. Na ponownie wydanym tytule wykonawczym czyni się wzmiankę o wydaniu go zamiast tytułu pierwotnego. W postępowaniu tym sąd ogranicza badanie do faktu utraty tytułu wykonawczego.

W dniu 12 czerwca 2020 r. Przewodniczący zarządził doręczenie odpisu wniosku z załącznikami dłużnicze i zobowiązał ją do złożenia odpowiedzi na wniosek, ponadto skierował sprawę do rozpoznania na posiedzenie niejawne i poinformował pełnomocnika wierzyciela oraz dłużniczkę o możliwości złożenia w terminie tygodniowym sprzeciwu. Przesyłka sądowa skierowana do dłużniczki została awizowana dwukrotnie. Tymczasem zgodnie z przepisem art. 139¹ § 1 i 2 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym od 7 listopada 2019 r. (ustawa z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2019 r. poz. 1469), jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2-3 (1) lub inny przepis szczególnie przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący zawiadamia o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika. Powód w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia mu zobowiązania, o którym mowa w § 1, składa do akt potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika albo zwraca pismo i wskazuje aktualny adres pozwanego lub dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie. Po bezskutecznym upływie terminu stosuje się przepis art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Należy również zaznaczyć, że hipoteza art. 759² k.p.c. nie dotyczy sądu rejonowego jako organu egzekucyjnego. Skoro zarządzenia Przewodniczącego z dnia 12 czerwca 2020 r. odnoszące się do doręczenia dłużnicze odpisu wniosku i zobowiązania do złożenia odpowiedzi na wniosek, zawierające informację o skierowaniu sprawy na posiedzenie niejawne i o możliwości złożenia w terminie tygodniowym sprzeciwu, nie zostały jej doręczone prawidłowo, to należy uznać, że dłużniczka została pozbawiona możliwości obrony swoich praw, co już musiało skutkować, uchyleniem zaskarżonego postanowienia oraz przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Należy zaznaczyć, że przepis art. 15 zzs (1) pkt 2 z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 z późn. zm.), nie daje podstaw do odstąpienia od zasady rozpoznania sprawy na rozprawie w sytuacji wyrażenia przez stronę sprzeciwu.

Nieważność postępowania określona w art. 379 pkt 5 k.p.c. ma miejsce wtedy, gdy strona postępowania, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części (post. SN z 13 listopada 2018 r., III PZ 9/18).

W orzecznictwie przeważa jednak pogląd, że ten podlegający uwzględnieniu z urzędu stan nieważności postępowania nie musi dotyczyć pozbawienia prawa do obrony strony skarżącej, może dotyczyć także i drugiej strony. Dla uzasadnienia tego poglądu podnoszony jest argument, że rygory i sankcje procesowe ustanawiane są nie tylko dla ochrony konkretnych uprawnień i interesów stron, bo przestrzeganie rygorów ma wydźwięk ogólny, służy zarówno interesom stron, jak i interesowi wymiaru sprawiedliwości (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., IIICZP 154/07, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2004 r., IV CK 269/02 i z dnia 23 marca 2006 r., IV CSK 115/05, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2019r. V CSK 272/18).

Wyjaśnić należy i to, że zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem judykatury, pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeśli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, przy czym nie ma jakiegokolwiek znaczenia, czy działanie strony mogłoby mieć wpływ na rozstrzygnięcie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10, z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 248/10, z dnia 27 marca 2012 r., III UK 75/11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I PK 291/13). Stwierdzenie nieważności postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw wymaga rozważenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów prawa procesowego, czy to uchybienie miało wpływ na możliwość działania strony, a jeśli obie te przesłanki wystąpiły łącznie, to czy mimo ich spełnienia strona rzeczywiście, faktycznie nie mogła bronić swoich praw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 kwietnia 2015 r., V CSK

573/14, z dnia 18 grudnia 2014 r., II UZ 58/14, z dnia 4 grudnia 2014 r., III UZ 13/14, z dnia 28 listopada 2002 r., I CKN 399/01).

Nie ulega wątpliwości, że wszystkie tak zidentyfikowane przesłanki pozbawienia dłużniczki prawa do obrony w tym przypadku wystąpiły.

Niezależnie od wyższego, Sąd nie podziela oceny Sądu I instancji, że nabywca wierzytelności nie posiada legitymacji do złożenia wniosku o ponowne wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego. Wierzycielem wymienionym w tytule egzekucyjnym była (...) S.A. w W., która zmieniła nazwę na (...) S.A. w W.. Po zmianie nazwy, na mocy postanowienia z dnia 31 lipca 2013 r. wydano wierzycielowi (...) S.A. w W. tytuł wykonawczy. Z wnioskiem o wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego wnioskodawca przedłożył umowę przelewu wierzytelności z dnia 17 listopada 2016 r., jak również Załącznik nr 1 do umowy przelewu wierzytelności, w którym wskazano, że przedmiotem przelewu była wierzytelność będąca przedmiotem postępowania w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie o sygn. akt III C 638/12, nadto wskazano datę nadania klauzuli wykonalności. Dokumenty te są dokumentami prywatnymi z podpisami urzędowo poświadczonymi. Zdaniem Sądu rozpoznającego zażalenie, wnioskodawca tym samym wykazał fakt nabycia wierzytelności.

B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. nie może skorzystać z proponowanego przez Sąd I instancji w uzasadnieniu postanowienia trybu uzyskania klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego w trybie art. 788 par. 1 k.p.c., ponieważ pierwotnemu wierzycielowi (...) S.A. w W. wydano tytuł wykonawczy. Ponadto w niniejszej sprawie, wobec umorzenia postępowania egzekucyjnego z wniosku (...) S.A., wierzyciel nie spełnia przesłanek do skierowania wniosku o wstąpienie do postępowania egzekucyjnego w trybie art. 804¹ k.p.c., a zatem możliwe jest jedynie wszczęcie egzekucji w trybie art. 804² k.p.c. Natomiast tryb ten nie służy nadawaniu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela, w sytuacji, w której tytuł wykonawczy wydany pierwotnemu wierzycielowi zaginął.

Przeszkodą do ewentualnego uwzględnienia wniosku nie może być również fakt, że tytuł wykonawczy mógłby obejmować przedawnione roszczenia. Omawiana okoliczność nie może być przedmiotem badania w postępowaniu przewidzianym w art. 794 k.p.c. Wynika to zarówno ze stanowczego brzmienia zdania ostatniego tego przepisu jak i jego celu. Postępowanie o wydanie ponownego tytułu zmierza bowiem jedynie do przywrócenia sytuacji, w jakiej wierzyciel znajdował się przed utratą tytułu. Jeżeli objęte tytułem wykonawczym roszczenie przedawniło się zgodnie z art. 125 k.c., to dłużnik może powództwem przeciwegzekucyjnym bronić się przed egzekucją niezależnie od tego, czy wierzyciel dysponuje pierwotnym czy też ponownym tytułem wykonawczym. W tym stanie rzeczy należy przyjąć, że przy wydawaniu ponownego tytułu wykonawczego zamiast utraconego sąd nie może badać, czy roszczenie objęte tytułem przedawniło się po wydaniu tytułu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 1971 roku, sygn. II CZ 87/71, Legalis numer 15580, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 1972 roku, sygn. II CZ 73/72, Legalis numer 16297).

Z tych też względów Sąd Rejonowy, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 397 § 3 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy zadba o to, by dłużniczka miała zagwarantowane prawo do obrony.

Sędzia Justyna Pikulik Asesor sądowy K. K. Sędzia Grażyna Sienicka